

Pub. 10. n. 27^a

1778, 7 / 16

B

DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE

FORO CONTRACTVS

CONSENTIENTE

ILLVSTRI ICTORVM ORDINE
GOETTINGENSI

PRO

SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS

RITE OBTINENDIS

PROPOSITA

AB

HENRICO AVGVSTO KNEISEN

CAPIT. BARDOV. CANONICO.

P. 145

GOETTINGAE,

Litteris IOHANN. CHRISTIAN. DIETERICH, ACAD. TYPOGR.

1779.

1770. m. 27.

DISSERTATIO INAVGARILIS

DE

FORO CONTRACTVS

CONSTITVTIO

ILLVSTRISSIMO ORDINE
COETTINGENSI

PRO

SYMPTOMATIBVS VARIORVM MORBORVM

AVCTORE

PROFESSORE

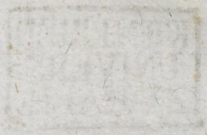
HENRICO AVGVSTO KRISSEN

COETTINGENSI

COETTINGAE

MDCCCLXX

1770

Handwritten scribbles or marks on the right margin.

INCLYTAE

CIVITATIS LVNAEBVRGBENSIS

SENATVI SPLENDIDISSIMO

VIRIS

MAGNIFICIS, GENEROSISSIMIS, CONSVLTISSIMIS,
PRVDENTISSIMIS, GRAVISSIMIS, AMPLISSIMIS

CONSVLIBVS,
SYNDICIS,
SENATORIBVS,

FAVTORIBVS AC PATRONIS

SVMMA REVERENTIA

COLENDIS

HOC QVALECVNQVE STVDIORVM SVORVM
SPECIMEN,
PERPETVAM FELICITATEM
ET
FAVSTISSIMOS CONSILIORVM SAPIENTVM SVCESSVS
DEVOTA MENTE

OFFERT

HENRICVS AVGVSTVS KNEISEN.

CONSPECTVS

Pröoemium.

Caput Primum. Principia generalia de foro et competentia.

- §. 1. Fori significatus.
- §. 2. Eius Divisiones.
- §. 3. Notio competentiae.
- §. 4. Fundamentum eius.
- §. 5. Competantia fori ratione subiecti et obiecti.
- §. 6. Dubia contra regulam: quod actor sequatur forum rei.
- §. 7. Diuisio in forum commune et priuilegiatum.
- §. 8. Discrimen inter forum priuilegiatum et iurisdictionem priuilegiatam.
- §. 9. Forum commune generale.
- §. 10. Forum commune speciale.
- §. 11. Connexio cum capite sequenti.

Caput Secundum. De natura et indole fori contractus.

- §. 1. Ordo huius capituli.
- §. 2. Notio fori contractus.
- §. 3. Fundamentum et ratio eius.
- §. 4. Non requiritur verus contractus.
- §. 5. De loco vbi contractus perfectus.
- §. 6. De loco vbi solutio est facienda.

CONSPECTVS.

- §. 7. De contractu per conditionem aut diem restricto.
- §. 8. De contractu cuius obiectum, res illicita.
- §. 9. Quid obtineat, si in vno loco contractus initus in altero est confirmatus.
- §. 10. Nil requiritur praeter perfectionem contractus.
- §. 11. Nec rei praesentia, in foro contractus, necessaria est, secundum ius romanum.
- §. 12. Absentis contractus, et si bona ibi non habeat, est fundamentum huius fori.
- §. 13. Mutatio iuris canonici.
- §. 14. Quando heredes, subsint foro ex contractu defuncti fundato?

Caput Tertium. De causis in forum contractus deducendis.

- §. 1. Forum contractus est speciale, quoad obiectum.
- §. 2. Fundatur in causis, quae ex contractu veniunt et
- §. 3. vbi ex verbis eius agi potest,
- §. 4. licet actio tendat ad contractum dissoluendum,
- §. 5. Erronea quorundam opinio eiusque argumenta quae
- §. 6. excutiuntur et resoluuntur.
- §. 7. De renunciatione huius fori.
- §. 8. Non impeditur per priuilegium de non euocando.

PRO-

PROOEMIUM.

Cum leges Illustris ordinis ad spectamen inaugurale edendum me adstringerent, inter diuersa iuris ciuilibus capita, hoc praecipue placuit, quod fori competentis proponit regulas atque fundamenta. Ex hac amplissima doctrina, speciale argumentum *de foro contractus*, mihi summi elaborandum, cum viderem totius thematis accuratam discussionem, fines dissertationis longe excessuram. Non quidem desunt Istorum super eodem doctae commentationes, sed ratus, vltiorem disquisitionem, repetitaque studia sine vllius iniuria, sineque alicuius adhiberi offensione, nihilominus periculum ipse facere sum conatus.

In qua elaboratione, summam dedi operam, vt argumenta mea, neglectis aliorum inaequatis principiis, quantum

PROOEMIUM.

tum quidem sufficit curta litteraria suppellex, ex legibus earumque componerem analogia.

Caeterum iuuenilibus viribus equidem non ita confido, vt mihi persuadeam, nulla vel pauca in hac differtatione correctioni et emendationi fore obnoxia, meque noua plane et nullo dicta ore protulisse; sed aequos compello atque imploro iudices, vt indulgenti animo, non autem seuero artisperorum iudicio, examinare velint sequentes paginas, quas non animo docendi doctos, sed tamquam primitias studiorum proposui.

CAPVT PRIMVM.

PRINCIPIA GENERALIA DE FORI
COMPETENTIA.

§. I.

De fori competētia generatim acturus, a) intelligo sub ea voce locum vbi ius redditur a iudice seu quod idem est, vbi exercetur iurisdictio. Alii cum hac definitione coniungunt potestatem, de re obuēniente iudicandi, quae vel ideo ex definitione exulare debet, cum alias forum competens non autem in sensu generali illud describeretur. In vernacula audit: *Gerichtsstand, Gericht.* b)

§. II.

Tot itaque dantur fori species, quot ponuntur obiecta, quae in illud deduci, et circa quae ius reddi potest. Sic nota est diuisio in forum ecclesiasticum, seculare, feudale etc. Nec idea negotii voluntarii aut contentiosi ingreditur notionem fori, cum eodem modo quoad

- a) Merito abstinendum mihi putavi, ab etymologia vocabuli fori, quod quidam a ferendo, a fando, alii a Foronaeo, Achiuorum rege, qui Graecis primus leges dedisse fertur, deriuare volunt. vid. cap. 10. X. de Verb. sig. STARCKMANN de foro competente §. 1. et VAN DIEST de foro competente thes. 2.
- b) Praeter hunc significatum, alii dantur non iuridici, e. c. locus in quo exhibentur spectacula; in quem merces deferuntur, vt ibi vendi possint etc. de quibus STARCKMANN l. c. §. 2.

A

b

quoad voluntarium actum ius reddi possit, quo in litigiis id fieri ad-
folet; haec ex ratione, a modo quo ius redditur, forum abit in *con-*
tentiosum et voluntarium.

§. III.

Ad essentiam itaque fori pertinent, et locus et iurisdictio; cum
autem multum absit, ut omne negotium indistincte in illud deduci
possit, praeterea consideranda, est eius competentia; haec est *iurisdictio*
seu *facultas, ius dicendi in casu obvio.* Cum porro forum competens
non possit cogitari, nisi posita iudicis persona, idea competentiae, ad
eum quoque applicatur, et tunc competens iudex est, qui exercitium
iurisditionis in casu obvio habet. Ex his simul apparet, sedulo sepa-
randam esse notionem *iurisditionis* et *competentiae.* Nam fieri potest,
ut iudex licet iurisditione praeditus, tamen destituatur eius exercitio,
in casu obvio. c)

§. IV.

Competentia semper speciali fundamento nitatur necesse est.
Hoc positum vel in obiecto iurisditionis, id est, in causa ipsa eius-
que natura, vel in subiecto contra quod actio instituitur; sic tamen
ut vnicum adesse sufficiat, nec requiratur utriusque cumulata praesen-
tia, modo iudex in casu obvio, specie eius iurisditionis non sit de-
stitutus. Sic verum quidem est, iudicem civilem non posse instituire
criminale iudicium contra hominem alias iurisditionem suam agno-
scen-

c) Minus accurate rem proponere videtur STARCKMANN *de foro competente* §. 7.
dum forum competens nominat *locum publicum in quo ius redditur, litesque*
et iudicariae controuersiae exercentur. Quis enim non videt, haec omnia
et coram incompetente iudice fieri posse?

scentem; ratio autem huius principii non est necessitas cumulati fundamenti, sed potius absentia eius speciei iurisdictionis de qua quaeritur.

§. V.

Haec itaque constitui potest regula; sola rei qualitas inspicienda, si de competentia ratione obiecti sermo est; solaque personae, non et rei qualitas, ubi competentia ratione subiecti consideratur.

Qua cum regula hoc casu et altera coniungenda, nempe: ex personis litigantibus spectatur tantummodo reus; sic ut ratione subiecti is iudex competens sit, cui in reum vel ordinario modo vel ex specialia fundamento, competit iurisdiclio.

Apprime haec conueniunt tam legibus expressis *L. fm. Cod. Vbi in rem actio. L. 1. 2. et 5. C. de iurisdicf. omn. iud. t. 8. X. de foro comp.* quam naturae huius negotii. Actoris enim intentio nulla alia est, quam ut reus ad aliquid faciendum vel omittendum cum effectu adigatur; quod aliter fieri non potest nisi seruata regula: actor sequitur forum rei; tunc demum iudex cui reus parere debet, iustus efficaces reddere potest,

§. VI.

Adducuntur subinde a doctoribus huius regulae, quae mihi nunquam non vera indubitataque videtur, exceptiones nunc examinandae. Sic 1) statuunt in iudiciis prouocatoriis, actorem sequi proprium forum, non autem id quod reus habeat. Sed reiicienda haec exceptio. Qui enim alterum prouocat, neutiquam instituit actionem, sed praeparatorio utitur remedio, alterumque ad agendum contra fe

mediante iudicis auxilio vult, necesse potius erit secundum nostram regulam, vt proponatur remedium prouocatorium, in prouocantis, vt rei, proprio iudicio. 2) Deinde afferunt forum rei tunc negligi, vbi causa vel ob qualitatem eius vel ob priuilegium ad certum, assignatumque forum sit ableganda. Sed duplici modo responderi potest, ad hocce dubium. Primo enim dici potest; neuiquam hic adesse forum rei sed *causae*. Tunc autem tantum abest, vt in hoc casu exceptio regulae cogitari possit, vt potius nec ipsi regulae locus esse possit. Exceptio enim iam applicatam praesupponit regulam, quod hic ob naturam causae fieri non potuit. Quodsi autem forum causae statuere nolis, et alio modo remoueri poterit dubium illud. Nam si e. c. clericus in causa feudali est conueniendus, forum ipsius omnino est curia feudalis, non consistorium, licet ordinarium iudicium. Sed nihilominus actor forum eius sequetur, quia clericus in causis feudalibus non agnoscit forum nisi curiam feudalem. d)

§. VII.

A iudicis competentia omnis dependet validitas negotii iudicialiter tractati. Summo itaque studio fundamentum eius inuestigandum, vnde de ipsa competentia iustum ferri potest iudicium. Hoc praebet vel ius commune, vel priuilegium, seu ius singulare, quo per modum exceptionis alicui est indultum; vnde oritur summa in *forum commune et priuilegiatum* diuisio.

§. VIII.

d) Has aliasque minoris momenti exceptiones defensas vide sis apud VAN DIEST I. c. thes. 5. et 6.

§. VIII. Vnicum ergo fundamentum fori privilegiati est privilegium seu ius singulare contra iuris tenorem indultum; hoc autem vel personae datum vel ratione causarum competit. Illud tantum proprie loquendo constituit *forum privilegiatum* e. c. forum clerici, cuius academici, militis etc. quorum intuitu hoc ipsum est institutum. Hoc e contrario si accurate distinguendum, iurisdictionem quidem privilegiam, non autem forum privilegiatum tribuere potest; hoc vel exinde apparet, quod reus ad iudicem ordinarium omnino vocandus sit, ubi in alia quam exempta causa sit conveniendus.

§. IX.

Vbi exceptiones eiusmodi exulant, locus est foro competenti iuris communis quod regulam cuius vidimus exceptiones, constituit. Hoc vel ita comparatum est, ut in omnibus causis sit aequae competens, vel in singulis causis tantum iurisdictionis competat exercitium, unde oritur idea fori *generalis* et *specialis*. Illud quis fortitur, per originem et domicilium; ex quibus fora originis, speciale et generale, nec non domicilii, promanant. e)

§. X.

Speciale forum, quod ratione quarundam causarum competens est, cum per ipsam rem fundatur et quidem vel per praesentiam rei in aliquo loco, unde forum rei sitae, vel identitatem aut connexita-

A 3

tem

e) Ius germanicum praeter haec duo genera et aliud praebet fundamentum fori generalis, nempe Landassatum, qui apud Saxones aliosque populos obtinet.

DE SELCHOW *elementa iuris germ.* §. 253.

6 CAP. I. PRINCIPIA GENER. DE FORI COMPET.

tem caussae, vnde forum continentiae caussarum; tum etiam per factum illius, contra quem lis intenditur, et hoc aut illicitum esse potest, vnde in illo casu forum prorogationis in hoc forum delicti cum diuersis eius oriuntur speciebus.

§. XI.

Ex hac amplissima, inque tot subdiuisiones diuisa materia, neglectis caeteris fori competentis speciebus, vnicam elegi, forum prorogationis; sed nec hoc totum absoluere animus est. Potest enim aliquis vel expresse foro incompetenti se subiicere, vel tacite in eundo contractum. Vnde dispefcitur in *prorogatum* in specie et *forum contractus*. Illud in praesenti haud tractaturus, de hoc tantum differere conabor, et sic praemissis hisce generalibus, de natura et indole fori contractus agam in sequenti capite.

CA-

CAPVT SECVNDVM.

DE NATVRA ET INDOLE FORI CONTRACTVS.

§. I.

In definienda fori contractus indole ius Romanum et hodiernum generatim quidem conueniunt, sic vt vtrumque illud probet, immo praescribat, sed in singulis determinandis dirigendisque requisitis tantum abest, vt pro concordantibus habenda sint, vt potius in quibusdam plane contraria doceant principia. Sigillatim ergo de singulis agendum erit; ita tamen, vt naturam fori contractus ex Quiritium legibus plane absoluam, deinde vero discrepantiam iuris canonici ostendam; quibus peractis non poterit non liquido constare, quomodo Romanorum systema hodie sit applicandum.

§. II.

Primum omnium itaque exponendum est, quid sit forum contractus et quomodo illud fundetur. In genere est illud forum, quod quis per consensum sibi constituit. Quod ergo modis forum quis nancisci potest antea incompetens, per consensum suum, tot modis forum contractus cuius plures species, fundari potest. Sic forum prorogatum et necessarium et conuentionale, expressum et tacitum huc pertinere videtur: nec minus ad id referri poterit casus, vbi quis ad incompetentem iudicem vocatus non opponit exceptionem, aut vbi inter-

terueniens iudicem adnoceat, quem antea non habuit. In omnibus enim casibus relatis, per consensum, eiusmodi fundatur forum quod hoc remoto pro competente haberi non potuit. *f*) Omnia haec praesenti scripto exponere apud animum non constitui; sed forum *contractus speciale* illustrare, eiusque indolem pro modulo virium accuratius persequi enitar. Hoc est forum quod quis per consensum sibi constituit in eundo contractum, in foro alias incompetente. Hanc descriptionem, tamquam speciem sub generali comprehendi, quilibet perspiciet, sed in eo differt, quod omnes praeter contractus celebrationem excludantur modi, per consensum forum sibi constituendi. *g*) In quaestione an ad sit forum contractus nec ne, respicitur vnicè ad contractam intra fines iurisdictionis obligationem, neglectisque omnibus aliis circumstantiis cessat etiam priuilegii vis quod ratione fori reus habuit, quia dum pactum init, priuilegio renunciaisse censetur. *h*)

§. III.

Fundamentum itaque huius fori, est tacita agnitio illius iudicis intra cuius territorii fines aliquis contraxit, diiudicandumque est ex doctri-

f) STRUVIUS in *Synteg. Iur. civ. exercit.* 9. th. 38. haec omnia quidem refert ad forum contractus, in eo tamen reprehendendus, quod nentiquam distinguit inter generale et speciale forum contractus, quod tamen fieri debuit, nisi diuersa confundere, et obscura, obscuriora reddere malis.

g) Minus clare proponit has distinctiones BARDILI *de competentia fori ratione contractus* *Tubing.* 1687. cap. 1. no. 8. difficile est intellectu, quem sensum ipse attribuat, diuersis illis speciebus.

h) Si in loco contractus plura adsunt fora, reus coram eo tantum conueniendus, cui tempore conventionis initae fuerat subiectus. Exemplum habet Perillustris DE PFENDORF *Tom. 2. obseruat.* 149. quo Cellis actione depositi contraria aliquis conueniendus, lis coram magistratu vrbano intentari non potuit, quia reus tempore contractus initi superioribus iudiciis subiectus fuerat.

doctrina de prorogata iurisdictione praecipue conuentionali tacita. Contracta semel obligatione, hoc forum ita stabilitum, vt nemo illud subterfugere audeat, nisi ante initum contractum protestetur, et sic in tacitam non consentiat prorogationem, quod per L. 19. §. 2. ff. de iudiciis, omnino fieri potest. A fundamento sedulo separanda ratio eius, ob quam leges statuerunt eiusmodi tacitam prorogationem quae in eo est sita, quod causa possit melius coram eo iudice pertractari, sub cuius auspiciis est contracta. ⁱ⁾

§. IV.

Licet Romani sedulo distinguant, contractus inter et pacta, hoc discrimen non ingreditur naturam fori nostri; sic vt forum contractus fundetur per verum et quasi contractum; nam secundum L. 20. ff. de iudiciis; *Vox contractus hic nequiquam sumitur in sensu illo strictissimo, sed generaliter denotat negotium, quod per consensum vel verum vel fidum peragitur, in quo de vnus alteriusue obligatione quaeri potest. L. 19. §. 1. ff. de iudiciis et L. 1. §. 6. ff. de constit. pecun.* Nec minus secundum mores nostros, quibus pacta vi contractuum gaudent, forum contractus aderit, vbi quis licet simplex iniiit pactum, dummodo actio

ex

ⁱ⁾ Si quis v. c. negotia gessit aliena, conueniendus est in foro gestae administrationis. *Fundamentum est tacita prorogatio quae ex susceptione negotii alieni elucet, L. 36. §. 1. ff. de iudiciis; ratio vero in eo est posita, quod melius tibi de obiecto litis possit iudicari l. 2. in fin. C. Vbi de ratiociniis.*

ⁱⁱ⁾ Non raro in aliis casibus haec denominandi ratio adhibetur. Sic in l. 23. ff. de Reg. Iur. inter contractus referuntur, precarium, dotis datio, tutela, negotiorum gestio, etc. quae genera, quasi contractus nomine fuissent ornanda. *Conf. BARDILI l. c. cap. 4. n. 4. 5. 6.*

B

ex eo possit oriri. Frequens exemplum praebet pactum matrimoniale. *l)*

§. V.

Forum contractus itaque in eo loco quis habet, *vbi conuentio perfecte contracta est*. Haec indubitata probataque norma, si ad applicationem ventum, tamen scrupulum mouere potest. Principia ergo ponenda, quorum auxilio, in singulis casibus, locus huius fori diiudicari potest. 1) Vbi essentialia conuentionis interuenerunt ibi contractus pro perfecto habendus.

2) Tam naturalium, quam accidentalium, quae ex post in alio loco adiecta, non habetur ratio, nec quidquam mutare possunt, simul ac forum in aliquo loco semel est fundatum.

3) Cum essentialia vniuscuiusque contractus pro diuersa natura eorum sint diuersissima, singuli singularis indoles omnino est inspicienda. *m)* Sic *in realibus* locus vbi praeter consensum traditio rei accessit; *in litteralibus*, locus scripturae; *in verbalibus*, vbi verba ore prolata; *in consensualibus* denique, vbi consensus interuenit, pro foro contractus est habendus. *n)*

5) Si

D) BARDILI l. c. §. 4. n. 12. ANT. HALLENHORST *Diss. Forum competentis* (Erford. 1658.) §. 29.

m) Cum fructu legi potest CORN. VAN ECK (resp. CORN. V. EFFRENTEN) *Diss. de Foro competentis* (Traj. ad Rhen. 1704.) cap. 5.

n) Quoad formam contractus, inspicienda iura et leges fori contractus; quoad modum procedendi, vero leges illius iudicii coram quo agitur, si forsitan hoc ab illo est diuersum. Iudex enim in suo iudicio obferuare debet, formam a principe sibi praescriptam. DE PVFENDORF *Tom. 4. observ. 32.*

4) Si inter absentes celebratur contractus consensualis, quod secundum *L. 2. §. 1. 2. de Obligat. et Actionib.* omnino fieri potest, o) tunc perfectus censetur; in loco ubi vnus promissum ab altero est acceptatum.

Si vi pacti specialis ad perfectionem contractus consensualis scriptura desideratur, tunc locus scripturae quoque est legitimum iudicium, *arg. L. 17. C. de fide instrumentor.*, induit nempe pactum in continenti adiectum, naturam negotii principalis.

6) Si contractus principalis in vno, accessorius in altero loco est initus, praesertur ille. Vi huius regulae si e. c. Sempronius Lipsiae mutuum contraxit cum Titio, deinde Hamburgi id, quod vi eius debuit, iterum promittit. seu constituit, non cogendus erit Hamburgi iudicium suscipere. p)

§. VI.

Ab omnibus fere ICTis et haec laudatur regula: *Forum contractus est, ubi solutio facienda.* q) Prouocant ad *l. 19. §. 4. ff. de iudiciis* et praecipue ad verba *L. 21. ff. de obligat. et actionib.* ubi ICTus contraxisse, inquit, *vnusquisque in eo loco intelligitur, in quo ut solueret, se obligauit.* Et verum est, certo respectu ibi adesse forum contractus,

B 2

mo-

o) LAYTERBACH *Diff. de nuncio* p. 26.

p) *L. 8. ff. de iudiciis.* conf. BARDILI *l. c. c. 9. n. 7.* et TITIVS *in iure prinato* l. 3. cap. 11. §. 14. *in fine.*

q) Ex pluribus nominasse sufficiat BARDILI *l. c. c. 4. n. 1.* FOMANN *de Foro competente.* § II. STARCKMANN *de foro comp. thes.* 27. T. W. BOEHMER *introduc.* in *Ius digestor.* Tit. *de iudiciis* §. 26. n. 1. FLEISCHMANN *de foro contractus in actionibus rescidentibus competente.* §. 3.

modo sub distinctione quadam intelligas leges adductas. Adest in loco ubi solutio facienda, forum contractus in sensu generali, quia partes se subiiciunt iudici, cui ante promissam solutionem non suberant. Non autem adest forum contractus, in sensu speciali; nam hoc fundatur per contractum principalem, qui initus censerit nequit in loco ubi solutio, eius implementum accedit, quod semper contractum supponit antea perfectum. ⁷⁾ Nec obstant leges relatae; prima enim non affert rationem, cur quis non possit conueniri in Italia, ideoque eodem iure pro nostra adduci potest sententia. Altera, quidem dubium sed facile remouendum mouet, ob verbum *contraxisse*. Scimus enim *contractum* ad prorogationem conuentionalem etiam requiri, et nil obstat, quo minus eiusmodi contractus subintelligatur in illa lege.

Si locum destinate solutionis pro foro contractus habemus, exinde sequeretur, quod quis in pluribus locis habeat forum contractus; hoc autem absolum videtur, cum necesse est, vt in vnico loco contractus acceperit suam firmitatem, atque perfectionem. Renunciatum censetur foro contractus proprio, si quis locum destinae solutionis adiecit, sic vt reus deinde ad illud vocatus, exceptionem plus petitionis possit opponere. ⁸⁾

§. VII.

Dicendum nunc est, de singularibus quibusdam contractuum qualitibus, quae in fundando contractus foro, vtramque faciunt paginam,

⁷⁾ Maiori iure nominari possit, forum prorogatum per expressam conuentionem; quod a nostro diuersum, supra probatum est. Sic rem componit etiam HALENHORST l. c. §. 33.

⁸⁾ Ex his facile explicari potest l. 3. ff. de reb. ant. ind. poss. secundum quam praeferi potest iudicium eius loci, ubi solutio facienda est, quia per hoc, foro contractus renunciatum censetur.

ginam, quae inter *conditio* et *dies* veniunt memorandae. ¹⁾ Nullum est dubium, quin in foro contractus, tunc agi possit, ubi dies venerit, aut conditio suspensiva iam extiterit. Sed et pendente, conditione vel ante existentem diem, forum illud non erit otiosum. Quodsi enim alter invito altero, a conuentione quatenus et pendente conditione seruanda erat, recedere vult, in foro contractus adigendus est, ad eam seruandam; quod vel ex hac generali sequitur regula: Pendente conditione nil est innouandum. Et quamuis ex tali negotio spes tantum nascatur; tamen et producit alios effectus, quorum exempla habet *L. 6. ff. ex quibus caus. in poss. eat.* et *L. 11. pr. ff. qui pot. in pign.* In resolutiua conditione res aliter se habet. Per illam nempe negotium iam perfectum resoluitur; quam diu ergo perfectum est, omnes producit ordinarios effectus, et sic etiam exinde fundatur forum contractus. Simulac autem existente conditione infirmatur, cessat etiam forum contractus, cum actiones conuentionem rescindentes, nisi veniant ex verbis ipsius, ibi proponi nequeant vt infra cap. 3. patebit.

§. VIII.

Ponamus porro obiectum contractus fuisse rem illicitam; et quaeri poterit an tunc etiam adsit forum contractus. Quod equidem negauerim. Ad fundandum enim hocce forum, requiritur vel verus vel quasi contractus reuera existens. Si autem res illicita est obiectum, nullus plane initus cenferi potest, omnesque eius cessant effectus. Contrarium enincere student ^{u)} *ex l. 46. §. 2. ff. de iure fisci*, in qua haec referuntur verba: *Quod a praeside seu procuratore vel quolibet alio*

B 3 in

¹⁾ BARDILI *l. c. cap. 4. n. 22.* tangit quidem hoc thema, sed loquitur de conditionibus tantum, nec distinguit diuersa earum genera.

^{u)} BARDILI *l. c. cap. 6. n. 2. 3.*

in ea prouincia in qua administrat, licet per suppositam personam comparatum est, infirmato contractu vindicatur, et aestimatio eius fisco inferatur; exinde nempe probare volunt partes puniri posse in foro contractus; sed concedo hoc argumentum salua thesi mea; locus enim fisci ubi contractum super re illicita considerari potest tanquam forum delicti commissi; et sub hac qualitate accipiet poenam legibus statutam

§. IX.

Magis dubitari potest, si contractus in altero loco initus in altero est confirmatus, in quonam loco quis habeat forum contractus. Inspicienda hic est natura confirmationis, quae est actus quo superior negotium inferioris aut ius ipsius approbat et corroborat. Diuiditur in necessariam et voluntariam. Illa tendit ad supplendos defectus, quae negotio inesse possunt; haec ad maiorem fidem auctoritatemque negotio per se subsistenti comparandam. v) Illa cum ad essentialia pertineat, w) et contractus ante eius accessionem pro perfecto haberi nequeat, in constituendo foro contractus, omnino est consideranda, sic ut adfit in eo loco, quo confirmatio interuenit. Vnde est, quod ex emtione rerum immobilium quae secundum constitutiones plurimarum prouinciarum ad essentiam requirit confirmationem, x) forum contractus fundetur, non in loco initae conuentionis, sed confirmationis

Volun-

v) Vid. I. H. BOEHMER in *Iure ecclesiast. Protest.* L. 2. Tit. 30. §. 2.

w) IVST. FRIDR. RVNDE de confirmatione caesarea iuris primogenituae. §. 4. 5.

x) DE SELCHOW elem. iur. germ. §. 551. n. 9. 10. quoad terras Brunsvico lüneburgicas conserat. Corp. Const. Calenberg T. 4. c. 5. n. 8. p. 52. 54. et T. 3. cap. 4. Sect. 17. n. 299. p. 813. Corp. Const. Cellenf. cap. 2. f. 4. n. 140. pag. 926.

Voluntaria e contra nil plañe innouat, nec quidquam mutare potest negotii naturam y) ergo forum contractus, semper est locus iuitae obligationis, nunquam confirmationis.

§. X.

Dictum est §. 5. cap. 2. ad forum contractus fundandum nil requiri nisi contractum perfectum; hoc secundum ius romanum generaliter verum est, sic vt nequidem rei in loco contractus desideretur praesentia. Non obscure hanc thesim confirmare videatur *L. 19. §. 1. ff. de iudiciis*, per verba: *et si ibi domicilium non habuit, nec minus Nou. 69. c. 1. §. 7.* in qua passus concernens ita habet: *ibique eum conuenire, et de talibus litigare quem neque praesentem, neque in prouincia forsan propter virtutem illius aut infirmitatem suam conuenire poterat competenter.* Praeter has aliasque leges et analogia eandem suadet sententiam. 2) Non difficile enim fuisset, expresse praesentiam rei, si haec necessaria fuisset, postulare, quod nunquam tamen factum est. Temere autem ageret, qui requisita superadderet huic foro, legibus non determinata, et sensum legum declaratiue exponendarum, nimis restringeret. Nec executio contra absentem reum difficultates parere potest haud superandas, cum aequitas et mos vbique receptus velint, quod iudices mutuam auxilium, operasque mutuas sibi praesent in exequendo *L. 8. C. de episcop. audientia.*

§. XI.

RONDELETI §. 6. GARLIUS vir acuti ingenii non obseruat, hoc discrimen, sed ad eum *lib. 2. obs. 1. n. 4.* generaliter affirmat, nunquam locum confirmationis, quidquam mutare posse circa locum fori contractus.

2) Ex magna doctorum cohorte, pro fundanda sententia mea allegare liceat: CAROLUS DE FORE COMPETENTE aduentu contractantis. *sect. 4. §. 23.* STARCKMANN de foro competente. *th. 29.* HAHN AD WESENBERG. *tit. de iudic. n. 16.* BARDILI *l. c. c. 3. §. 16. 17.*

§. XI. in l. 1. de iudic. §. 1. in l. 1. de iudic. §. 1.

Haec regula, sicuti defensores, ita et nacta est aduersarios, qui contrarium speciosis utique argumentis demonstrare enisi sunt; quod scilicet et secundum ius romanum, rei in foro contractus, requireretur praesentia. a) Prouocare solent ad l. 19. §. 2. ff. de iudiciis, in qua Ulpianus: *Proinde, inquit, et si merces vendidit, certo loco vel disposuit, vel comparauit: videtur, nisi alio loci, ut defenderet conuenit, ibidem se defendere.* Numquid dicimus eum qui a mercatore quid comparauit aduenam, vel ei vendidit, quem scit, inde confessim prouocaturum, non oportet ibi bona possidere, sed domicilium sequi eius? at si quis ab eo, qui tabernam certo loci conductam habuit, in ea causa est, ut illic conueniatur? Quod magis habet rationem. Nam ubi sic venit, ut statim discedat, quasi a viatore emtis, (vel eo, qui transuehebatur) vel eo, qui *παράπλεῖ*, id est, praeternauigat, emit: durissimum est, quotquot locis quis nauigans vel iter faciens delatus est, tot locis se defendi. At si quo constitit, non dico, iure domicilii: sed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, officinam conduxit ibique disraxisit, egit, defendere se eo loco debet. Ex hisce verbis sequens fluunt argumentum: Negatur in hac lege, aduenam vel eum, qui sic adest ut statim discedat posse conueniri in loco contractus, ergo multo magis negandum, eum posse ibi conueniri, qui plane non adest. Sed ad hanc componendam litem, distinctione opus est. Ictus nempe in adductis verbis, non loquitur de foro contractus iam constituto, et de actione in illud deducenda, de qua materia in §. 1. eiusdem legis iam actum erat, sed pergit hac §. 2. de foro contractus constituendo, et de eo quid iuris sit, si

a) Inter hos nominasse sufficiat BERLICH *conclus. practicae*. L. 1. concl. 72. n. 69. 70. HYBER *in Praelect. ad Digest. tit. de iudiciis*. §. 55. COCCHEI *iure controu. ad tit. de iudiciis qu. 13.* FLEISCHMANN *l. c.* §. 5. 17.

fi aduena aut viator mox discessurus in loco aliquo contrahit. Hic nullum plane aderit forum contractus, quia, dum alter contrahentium fidem de pretio habet, tacite renunciaffe foro contractus, et destinauiffe domicilium, ad solutionem censetur. Nisi forsan aduena aut viator mox discessurus in eo loco tabernam habeat, quia tunc remouetur illa praesumptio et spes adest, eum mox reuersurum; aut nisi inter partes expressa placuerit, contractum in continenti implere. Hoc casu enim non potest statui, fidem de pretio esse habitam, vel domicilium ad solutionem faciendam, esse destinatum.

Ratio itaque legis allegatae consistit in determinandis regulis, quando contrahens nanciscatur forum contractus nec ne. *b)* Nullo modo autem statuitur, praesentiam rei in foro contractus esse necessariam, si de fori rite fundati exercitio, et de actione vi illius, in iudicium deducenda sermo est.

§. XII.

Cum antecedente quaestione et haec est coniuncta. An ius romanum ad conuentionem absentis in foro contractus, saltim requirat, vt bona ibi habeat? Sed cum nec hoc requisitum legibus confirmari possit.

b) ALEX. CAROCIVS de foro contractus aduena contrahentis (Gryphiswald. 1699.

Inadequatam rationem, cur aduena contrahens non possit conueniri in foro contractus, allegat FABER in *rationalibus* ad ff. ad L. 19. §. 2. de iudiciis quia nempe viator et aduena haberentur pro absentibus, perinde ac si cum illis plane contractum non fuisset. Hac assumpta ratione, idem esset an alter contrahens sciret nec ne, aduenam aut viatorem mox esse profecturum, ad quam circumstantiam in legis decisione omnino respicitur. Specialia de foro aduena contrahentis, limites huius dissertationis excedunt; qui talia cupit, euolat CAROCIVM l. c. et BARDILLI l. c. c. 5.

C

possit, merito negatiue respondendum, donec fautores contrariae sententiae assertum suum probauerint. Nec iterum l. 19. §. 2. alleg. dubium mouere potest, quod ea de foro contractus aduenae fundando loquitur. Dicitur quidem in §. 1. eiusdem legis, immisionem decerni in bona eius, qui absens se non defendit in foro contractus; sed dum de vno casu loquitur, alterum excludere noluit, quia vnus positio neuiquam est alterius exclusio.

§. XIII.

Alia prorsus constituit ius canonicum, de cuius facie, cum sit hodiernum et practicum, paucis erit dicendum. Notandum est c. 1. §. 3. de foro comp. in 6. in quo Papa: *Contrahentes, inquit, vero aliarum dioecesium super contractibus initis in Rhemensis dioecesi ad eisdem, (nisi inueniantur ibidem) trahere coram se non debent inuitos: licet in possessionem bonorum, quae ibi habent, etiam cum alibi copiam sui faciant, si eorum auctoritate citati comparere contempnant, possint missionem facere contra eos, vel si forte malitiose se ipsos occultent, ne citatio perueniat ad eosdem, decernere faciendam in possessionem bonorum, quae in alia etiam dioecesi obtinere nascuntur, sed tunc loci dioecesanus ad denunciationem ipsorum faciet huiusmodi missionem.*

Omnis itaque per haec verba dubitationis materia sublata et absens contrahens non potest conueniri in foro contractus, nisi bona ibi habeat; aut nisi ad iudicem vocatus, non opponat exceptionem incompetentiae. c) Nec interest, an lis praesens agitur super illis bonis, quae sita sunt in foro contractus, nec ne; sed iudex fori contractus

c) Vid. MEVIUS Part. I. dec. 239. n. 1. ZANGER de exceptionibus P. 2. cap. I. nro. 123. LEYSER Sp. 73. m. 1. DE PVENDORF T. 2. obr. 149.

ctus semper cognitionem sibi arrogare, executionemque in bona contumacis decernere potest. *d)*

Et verum est, principia iuris canonici, magis conuenire formae iudiciorum hodiernae, quam iuris romani sancita; nam si absens est alter contrahentium, nec bona sibi habet, executio saltem molestias habebit. *e)* Eorum enim sententia, qui sibi persuadent, iudicem domicilii ad forum contractus debere remittere reum absentem, ridicula nec vnquam imitanda mihi videtur; cogitare saltem debuissent, non obtinere in ciuilibus, vt in criminalibus eiusmodi reorum remissiones. *f)*

§. XIV.

Vnica restat huius capituli quaestio, an heredes quoque sint subiecti foro contractus defuncti. In hac decidenda Doctores in varias abire solent sententias. Aliis defendentibus, heredes etiam absentes atque inuitos ad forum contractus defuncti vocari posse; aliis autem distinguentibus, an iudicium a defuncto iam susceptum, nec ne; in illo casu etiam heredes non posse subterfugere eius forum rite fundatum, bene vero in hoc. *g)*

Prima Classis doctorum hoc praecipue vrget argumentum: unitatem inter defunctum et heredem postulare, vt hic vti in iura et obli-

C 2

gatio.

d) DE PVFENDORF l. c.

e) BRUNNEMANN ad L. 19. ff. de iudiciis.

f) GVDELINVS de iure nonissimo L. 4. c. 2. p. 448. MÜLLER ad STRVVIVM exercit. 9. thes. 42. lit. B.

g) Priorem defendit sententiam BARDILI l. c. cap. 5. n. 1. 2. 10. posteriorem vero GAIL Libr. 1. obs. 37. n. 8. et ZOESIVS ad decretal. tit. de foro compet. nro. 26. et 27.

gationes, sic etiam, licet absens, succedat in forum defuncti. Quamuis autem vera sit argumentatio, tamen falsa est conclusio. Nam heres succedit quidem in omnia iura et obligationes defuncti, sed exinde non sequitur, eum adigi posse, si illis satisfacere non vult, in foro quod defunctus habuit. Personalalia enim, quo et forum referendum in heredes non transeunt. Assumitur hoc principium in omnibus reliquis fori speciebus in quibus persona non res est fundamentum, cur ergo aliud statueremus in foro contractus? Praedictis nequiquam obstat, quod heres praesens conueniri possit in foro contractus; nam tunc est continuatio fori a defuncto rite contracti.

Posterioris sententiae fautores prouocant ad *L. 34. de iudiciis*, in qua expresse statuitur heredem posse conueniri in foro contractus, si defunctus iam suscepit iudicium; et huic sententiae et ego accedere haud dubito, ob *L. 19. pr. de iudiciis. Heres absens ibi defendendus est, ubi defunctus debuit, et conueniendus, si ibi inueniatur, nulloque suo proprio priuilegio excusatur.* Hoc itaque principium stabiliendum est: Heres vel praesens est in foro contractus defuncti, et tunc semper ibi poterit conueniri; vel absens est, et videndum an iudicium cum defuncto susceptum, nec ne; in priori casu iterum continuationem huius fori effugere nequit; in posteriori inuitus ad illud trahi non potest.

CAPVT TERTIVM.

DE CAVSSIS IN FORVM CONTRACTVS DEDVCENDIS.

§ I.

Iam forum contractus eiusque indolem quantum satis perspeximus. Restat vltimum momentum, quod in hac materia vtramque facit paginam; quaeenam nempe causae secundum iuris principia in illud possint deduci. Certum est enim, non omnes sed determinati generis lites hic agitari posse, vnde necesse est has ipsas ex legibus accuratius perferutari. Refertur forum contractus inter specialia; quod et verum, si ad obiectum respicitur; simul et generale posset nominari a subiecto, cum ad vnum omnes contrahentes illud agnoscere teneantur.

§. II.

In definiendis causis, quae obiectum constituunt nostri fori, h) statim sequens regula liquidissime apparet: *forum contractus competens est quoad lites cum contractu illud fundante connexas.* Hanc enim si negligeres regulam, valde timeo, ne vtrumque et fundamentum et rationem huius fori, quorum illud in tacito partium consensu, haec

C 3

a) Totam hanc materiam ex instituto absoluit, subinde citatus I. H. FLEISCHMANN de foro contractus in actionibus contractus rescindendis competente. Gessae. 1751. qui vero vt rubrum Dissertationis indicat, non semper meae fauet sententiae.

in faciliori cognitione posita est, frustra quaereres. Sic facile constat, Caium Lipsiae mutuum ineuntem, non posse ibidem ob aliam causam, quae cum mutuo nullum habet nexum, conveniri.

DE CAUSSIS IN FORUM CONTRACTIVIS

§. III.

Prior regula, quam vera, tam insufficiens est, nisi cum hac iungatur: *Ad foundationem huius fori ex contractus verbis agatur necesse est.* Nam si ultra contractus verba quid intenditur, semper deest alterius partis tacitus in illud forum consensus, qui tanquam fundamentum semper adesse debuit. Sic contra eum qui Hannouerae cum minore contraxit, restitutio in integrum ibi peti nequit, nisi alias iudicio hannouerano contrahens subiectus sit, *L. 2. C. ubi et apud quem.* Restitutio enim in integrum licet cum contractu sit connexa, nulla tamen ratione ex verbis contractus, contra quem petitur, deduci potest; quippe de qua tempore contractus initi ne quidem cogitatum est; multo minus itaque partes in hunc casum consentire potuerunt.

§. IV.

Est notissima actionum ex contractu descendentium diuisio, in has quae ad implementum illius diriguntur, et eas quae ad contractum dissoluendum tendunt. Equidem haud dubitauerim, vtrique speciei concedere locum in foro contractus, dummodo ex verbis ipsius sequantur. Et expressa legum sanctio et indubitata iuris analogia, ad defensionem huius generaliter conceptae theseos me promouent; quamuis non ignoro, adesse Doctores, qui exceptionem admittunt do-

docentque in negotiis contractum rescindentibus. ¹⁾ Quod primo attinet analogiam cur contrarium statuendum non video; cum partes sine omni dubio et tunc consentiant in forum illud, cum dissolutio inter eas est contenta determinataque.

Deinde audiamus Ulpianum in *L. 19. §. 1. ff. de iudiciis* in qua ad fundandum forum nostrum, eiusmodi requiritur negotium *unde oritur obligatio*; obiecti autem et qualitatis huius obligationis, nullam facit mentionem. Nonne proinde alio exinde sequitur, etiam causas contractum dissolventes posse proponi in foro contractus, modo contractus hentes, quoad dissolutionem susceperint obligationem? ²⁾ His praemissis principis in forum contractus deduci possunt:

- 1) omnes implementum contractus concernentes causas.
- 2) actiones ex lege commissoria venientes.
- 3) Si negotio pacta resolutiva sunt adiecta, quo et referendum pactum displicentiae (conf. §. 7, cap. 2.)
- 4) Si secundum *l. 58. ff. de pactis* post contractum iam perfectum de eius distractione in eodem loco conuentum.

Ex hisdem vero rationibus non possunt ibidem agitari:

- 1) actiones ex *L. 2. C. de Rescind. Em. Vend.* ¹⁾
- 2) actio

¹⁾ Ad quaestionem, an in foro contractus proponi possit causa negotium dissolvens, non pertinet disquisitio, an exceptio ad dissolvendum ibi possit urgeri. Exceptio enim semper ibi opponenda, ubi actio instituenda erat, quod et hi concedunt, qui negant usum fori contractus in causis dissolventibus.

²⁾ Conf. STRAVCHII exercitat. VI. ad *L. decisiones* (Giesiae, 1676.) pag. 92. seq.

³⁾ Nisi forsitan, in quantum alternative agatur, vel ad contractus implementum et actionem rescarciendam. BRUNNEMANN ad *L. 2. C. de Resc. Em. Vend.*

- 2) actiones redhibitoriae.
 3) restitutiones in integrum, contra iam perfectum contractum. *m)*

§. V.

Hactenus regulas proponere conatus sum, ex quibus in singulo casu diiudicari potest, an actio in actio in foro contractus instituenda sit, nec ne? Quamuis hae, legibus earumque analogiae conuenientes mihi videantur, sunt tamen alii, quis suis ducti rationibus, aliquantulum a me abeunt; quorum sententia paucis nunc examinanda, et dubia inde oriunda, quantum fieri potest, sunt refellenda. Silentio praetermittere possum, eorum opinionem, qui plane negant usum fori contractus in negotiis contractum rescindentibus: veritas enim illis tam clare contraria, neminem fugere potest, qui leuiter argumenta huius rei ponderere non dedignatur.

Sunt autem et alii, qui sine vlla restrictione contendunt, omnia plane remedia contractum rescidentia posse proponi in foro contractus, ibique fausto peragi successu: quorum asserta sine aliquali examine mihi non videntur dimittenda. *n)* Haecce autem urgere solent momenta:

1) Vlpia-

m) Non possum ad stipulari *BARDILI l.c. cap. 6. n. 10.* qui distinguit, vtrum post contractum perfectum statim aliquid superueniat cur rescindendus sit, nec ne; in priori casu etiam in foro contractus agendum, ad eius rescissionem; in foro domicilii autem, si post longum temporis spatium, ad rescindendum ageretur regulam, semper fere in dubio haerebit, vtrum longum temporis spatium iam sit praeterlapsum nec ne.

n) Praeter *FRANZKIVM in Libr. 3. resolution.* praecipue huc pertinet *FLEISCHMANN l.c. §. 9. seq.*

1) Ulpianum generaliter loqui in *l. 9. §. de iudiciis*, de omnibus negotiis obligatoriis, sic ut vllum prorsus vestigium exceptionis occurrat; Ictum vero non debere distinguere vbi lex nullam proponit distinctionem.

2) conditionem indebiti, semper eius esse conditionis, vt contractus exinde resolveretur, hanc autem in foro contractus peragi posse secundum *L. 27. ff. de cond. indeb.*

3) nec minus ibidem vrgeri posse exceptionem non numeratae pecuniae, et

4) rescissionem ob enormem laesionem.

5) actionemque redhibitoriam.

6) idem iuris esse in distractu, quod in contractu constituendo iuris fuisset.

7) nec restitutiones in integrum posse excludi. In tit. *Cod. vbi et apud quem* etc. numquam fuisse dubitatum de fori competentia; sed hunc potius tractari casum; an extraordinaria cognitio coram principe petenti sit concedenda; et tunc Caesarem, ne prima instantia tolleratur, rem ad iudicem domicilii remississe; forum contractus ergo, de quo nequidem cogitatum, nec esse exclusum.

§. VI.

Potest iam summo iure a me expectari, vt quomodo dubia haec mihi obstantia resolui possint ostendam. *Ad primum* itaque ex Ulpiano desumptum argumentum sic respondeo; neutiquam negari potest, omne negotium obligatorium esse obiectum huius fori; simul autem contendendo, quod ab omni aequo iudice mihi dandum erit, negotium

D

dis-

dissoluens, quoties non venit in verbis contractus, toties non posse dici, *obligatorium*. Possum itaque salva thesi mea hoc argumentum suis concedere fautoribus.

Ad *secundum*: scimus conditionem indebiti fundari in quasi contractu; sed et per quasi contractum forum nostrum constituit supra dictum est (c. 2. §. 4.) Instituitur haec in foro contractus, non exinde quod negotium antecedens resoluatur, sed quod ipsa natura quasi contractus habet.

Quoad *tertium*: Nec exceptio non numeratae pecuniae dubium mouere potest, si principii in not. I. ad §. 4. hui. cap. positi recordaris. Secundum hoc enim, exceptio qua negotium dissoluitur, semper ingreditur forum contractus.

Quartum, iterum evanescet ex not. I. §. 4. h. c. quo dictum est, de rescissione enormi agi posse in foro contractus, si tendit ad reparationem damni, salvo contractu.

Ad *Quintum* respondeo: esse quidem qui contendant redhibitoriam actionem institui debere in foro contractus, sed sine omni probatione; hinc non esse, cur a mea sententia per eos me deturbari patiar. o)

Sextum argumentum iterum concedere nullus dubito. Quamvis autem circa distractum negotii idem iuris sit, quod in eius constituto.

o) Periculum huius probationis fecit FLEISCHMANN l. c. §. 20. promocat a) ad regulas acquiratit, quia alias ob breuem praescriptionis terminum haec actio facile posset perire b) ad Saxonum speciales leges, quae ius uniuersale constitutere nequeunt.

stitutione, obtinuit; tamen et haec regula vera erit, quod aliud forum in distractu aliud in contrahendo legibus constitutum esse potest.

Ad septimum refutandum argumentum prouoco ad clarissima verba *leg. 2. C. ubi et apud quem*. quae inter caetera: *si de his repetendis per in integrum restitutionem, vel quamcunque aliam causam putaueris agendum: eius adire te provinciae praesidem, in qua domicilium habent, quos conuenis*. Aperte haec verba produnt mentem legislatorum. Quodsi enim FLEISCHMANNI sententia vera esset; imperatores, non praecise, *de iudice eius provinciae* enunciaissent, sed generaliter rem ad iudicem ordinarium ablegassent. p)

§. VII.

Haec credo sufficere pro confirmanda sententia mea. Possem iam filum dissertationis hic abrumpere, nisi consecraria quaedam haecenus intacta aut nondum exhausta, vltiorem postularent disquisitionem. Inter quae hoc primum occurrit: *Forum contractus per renunciationem eius tolli atque mutari potest*. Congruit hoc cum analogia iuris. Renunciatio enim est legitima abdicatio iuris in fauorem renunciantis introduci. Cum itaque forum contractus introductum sit in fauorem contrahentium nullum dubium esse potest, eos huic renunciare posse. Nec ratio eius facilius causae cognitio, dubium hic mouere potest; quodsi enim contrahentes sibi metipsum eam difficultatem reddere cupiunt, nemo illis hoc ius negabit, q) quod ne leges

D 2

qui-

p) BRVNEMANN ad *L. 2. C. ubi et apud quem*, et hocce argumentum contra FLEISCHMANNVM vrget: Imperatores secundum eius sententiam nil noui statuisse, et legem nullam habere dubitandi rationem.

q) Est quidem pro foro contractus praesumptio iuris, non autem iuris et de iure, ergo contrarii probationem admittit, quae sit per renunciationem. CAROCIVS l. c. §. 23. n. 3.

quidem in dubium unquam vocarunt. *L. 19. §. 2. ff. de iudiciis.* Sed tamen necesse est, quod ordinaria renunciationis requisita praesupponantur, quo pertinet facultas personarum, de rebus suis disponendi, certioratio iuris antecedens, et ut specialis sit ipsa renunctio.

Cum porro omnis renunctio mentis declarationem contineat, haec vero vel verbis vel factis concludentibus fieri possit, statim intelligitur, illam in expressam et tacitam abire: cuius tacitae exemplum praebet factum, quo quis in altero loco promittit solutionem, de quo iam legimus cap. 2. §. 6. 7). Neutiquam vero adest tacita renunctio, si quis foro privilegiato subfuit, tempore in initio contractus, (cap. 2. §. 2.) nam vel ideo forum privilegiatum, continere nequit renunctationem fori contractus, quia illud hoc, tempore longe antecedere potest, sic ut nequidem forum contractus cogitatum, multo minus ei renunctatum censi possit.

§. VIII.

Quod de genere valet, id de singulis etiam speciebus sub eo comprehensis asserere licet, nisi exceptio sua constans ratione doceri possit.

Sic ubi privilegium adest, de non evocando, quo actor prohibetur in foro aliquo reum compellere; hoc tamen eo in loco cessabit, in quo contractum inicit, quoad illas causas, quae ut in eo foro tractari possint, sunt idoneae. Summus enim imperans

*) Quid obtineat, si quis in pluribus locis solvere promittit docet *BARDILI l. c. 6. §. 4. n. 4. 5. 6.*

rans per dationem priuilegii de non euocando, noluit omnem iuris ordinem euertere, sed magis praesumendum, eum saluo priuilegio fuisse seruatum. Deinde etiam, is qui tali priuilegio gaudet, et conventionem absque reservatione et renuntiatione fori contractus, init, tacite illi renunciasse, hoc conseruasse censetur.)

L. H. C. ERXLEBEN.
) Dubium quaerunt in legatis, qui conueniuntur in loco, ubi munere suo functi sunt ex contractibus tempore legationis initis, non autem ex negotiis ante legationem eodem in loco gestis. *BARDIUS l. c. c. 9.* Ratione horum autem, non vtuntur priuilegio de non euocando, sed iure reuocandi domum, in quo priuilegio specialis quoad legatos latet exceptio.

TANTVM.

VIRO CONSVLTISSIMO

H. A. KNEISEN

IYRIS VTRIVSQVE DOCTORI ET CAPIT. BARDOV. CANON.

I. H. C. ERXLEBEN,

DOCT. ET ADYOC.

*R*atio amicitiae nostrae atque singularis in Te amor meus, postulant, ut summos in utroque iure honores, nuper ob merita Tua, Tibi collatos congratularer et quem exinde percepi lactitiam voluptatemque, publice indicarem.

Ex eo statim tempore, quo idem studiorum genus, idemque amor mutuus nos coniunxit, laetum tui omen Te futurum aliquando, iustitiae dignissimum sacerdotem, patriae decus atque ornamentum. Iam omnibus patet, hoc ipsum adesse temporis exoptatissimum momentum. Iam superat ingenii excellentia atque doctrinae splendor, spem quam omnes dudum de Te animo conceperant.

Haec

*Haec considerans non possum non, maiora Tibi augurari
virtutis doctrinaeque praemia; quae si meritis Tuis et votis respon-
dent meis, sane erunt maxima.*

*Si omnigenam salutem, prosperosque conatus et faustos Tibi
apprecor successus, ex intimo corde haec omnia proferri, credas.
Tuo favore; Tua amicitia in posterum quoque ut me dignum ha-
bere velis, summopere a Te contendo. Vale mihi que faue.*

Goettingae, d. XX. Octobr. c1o1o cclxxviii.

Hanc consuetudinem non possunt non, unquam sibi auferre
sicuti hodieque patet: que si esset, tam et tota respon-
dent auct. sine ulla maxime.

Et omnigenam salutem, prosperamque totam et factam sibi
a prioribus factis, ex istis totis hanc omnia profert, etiam
Tuo favoris, Tuo curata in hoc etiam modo et in dignum et
suis casu, summoque a Te concesso. Vale nuncque bene.

Wittenbergae, die 22. Octob. 1610. G. J. G. G. G.

P. M.

ULB Halle

3

004 588 452

nur 1 Stück

f

Pub. 19. n. 27^a

1778, 7 16

B

A. 1779

DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE

FORO CONTRACTVS

CONSENTIENTE

ILLVSTRI ICTORVM ORDINE
GOETTINGENSI

PRO

SVMMS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS

RITE OBTINENDIS

PROPOSITA

AB

HENRICO AVGVSTO KNEISEN

CAPIT. BARDOV. CANONICO.

GOETTINGAE,

Litteris IOHANN. CHRISTIAN. DIETERICH, ACAD. TYPOGR.

1779.

